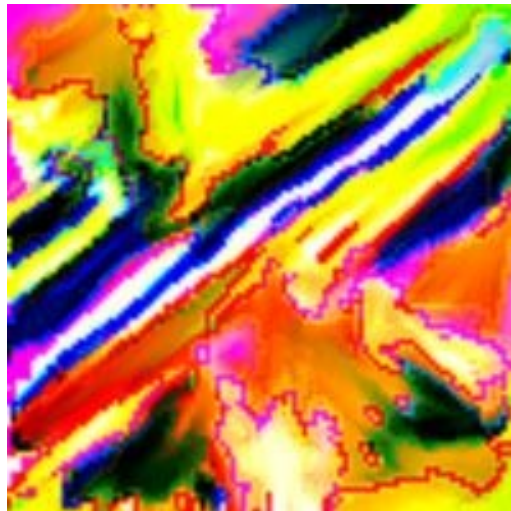

LUNDS UNIVERSITET
Medie- kommunikationsvetenskap
MKVK02
Kandidatuppsats 15 hp
Ht 2009

Klimatmiljarderna

-En diskursanalytisk undersökning av rapporteringen kring toppmötet i Köpenhamn.

Examinator:
Fredrik Miegel

Handledare:
Tobias Linné

Författare:
David Lindh

Abstract

Representanter för 193 länder samt mer än 130 stats- och regeringschefer samlades i december 2009 för att diskutera ett nytt klimatavtal i Köpenhamn. Detta får stor uppmärksamhet i medierna då mötet innehåller en arena av representanter från olika länder och politiker som ska komma överens om ett hållbart avtal, samtidigt som näringsliv och miljöorganisationer närvarar. Vilka aktörer bär ansvaret för problemen i nyhetsrapporteringen, och hur skildras de politiska besluten som lösning på klimatproblemen? Med dessa frågor som utgångspunkt och med kritisk diskursanalys som metod vill denna uppsats syfta till att förstå mediernas inblandning kring mötet i Köpenhamn. Med politiker, som skildras med antingen cynism eller löften om stora ekonomiska bistånd och en framstegstro som gärna mäts i BNP återskapar medierna myten om framsteget, där pengar och summan på belopp utgör enkla lösningar på problem som är av historisk strukturell och komplicerad karaktär, och där multinationella företag med skuld i dessa frågor ofta inte påläggs något ansvar. Medierna har ett inflytande över medborgarna genom sin spegling av nyheter. Denna uppsats vill undersöka hur denna gestaltning kan visa sig, och vilka dolda antaganden som präglar dess rapportering. Författare till uppsatsen är David Lindh och uppsatsen är författad vid enheten för medie- kommunikationsvetenskap vid Lunds Universitet höstterminen 2009.

Nyckelord:

Risker

Framing

Tillväxt

Ekonomism

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING.....	4
Bakgrund.....	5
Syfte och frågeställning.....	6
Disposition.....	6
2. METOD OCH MATERIAL.....	7
Vetenskapsteoretisk utgångspunkt.....	7
Kritisk diskursanalys.....	7
Avgränsning, urval.....	10
3. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	10
Risksamhället.....	10
Framing.....	13
Ekonomism.....	15
4. RESULTAT OCH ANALYS.....	18
Miljöhoten.....	18
Nationella hinder framställs.....	25
Ekonomiskt bistånd som övergripande lösning.....	27
Politikens gränser.....	30
5. SLUTDISKUSSION.....	33
6. REFERENSFÖRTECKNING.....	35
Elektroniska källor.....	36

1. Inledning

Det är med utgångspunkt av den definitionsmyndighet som medierna har i sin gestaltning av klimatmötet i Köpenhamn som förklarar bakgrunden till uppsatsen. Mellan den 7:e och den 18 december 2009 ska representanter för världens politik, vetenskap och näringsliv komma överens om ett bindande avtal som ska sänka nivåerna av växthusgaser i atmosfären. Målet är att den globala uppvärmningen inte ska överstiga två grader de närmsta åren och bakom dessa mål ligger FN:s klimatpanel IPCC. Att sluta avtal om dessa utsläppsmål är anledningen till att länderna ska samlas i Köpenhamn under denna tid.

Det ligger i journalistikens och mediernas uppdrag gentemot medborgarna i samhället att rapportera om den styrande makten. Medierna fungerar ofta som den enda länken mellan medborgarna och politikerna (Strömbäck, 2000). På vilket sätt skildras mötet och vilka anledningar kan ligga bakom denna gestaltning? Vilken tro till politikerna framställer nyhetsrapporteringen under denna tid? Den agenda medierna sätter under denna tid för frågor kring klimat och politik spelar en central roll för hur opinion väcks i globala miljöfrågor. Mediernas roll för att skapa detta intresse kan ha stor betydelse då nyhetsvärdet är också beroende av en tidsmässig och geografisk bundenhet (Hadenius mfl, 2003). Mötet i Köpenhamn kan utgöra ett exempel på hur detta nyhetsvärde kan väckas och som ordförandeland i EU spelade Sverige en viktig roll gentemot stora politiska block som USA, Kina och Ryssland, vilket kan ha bidragit till de svenska mediernas gemensamma uppslutning i bevakningen av mötet.

Ett ämne som ligger högt upp i medieagendan påverkar oss omedvetet vad vi gör oss tankar om och mediernas roll som maktfaktor i att sprida opinion i dessa frågor får därför betydelse (Strömbäck, 2000). Är klimatfrågan ett personligt ansvar eller en fråga för politiker att lösa? Hur detta gestaltas är viktigt då denna skildring sedan lägger grunden för hur olika delar i samhället: medborgare, myndigheter och näringsliv uppfattar sin roll i sammanhanget och det ansvar de lägger i denna roll. Medierna skapar alltså den självbild som bildar grunden för hur dessa grupper uppfattar sitt ansvar i miljösammanhanget och blir den pådrivande faktorn på politikerna när klimataktivister och miljörelser blir utestängda från det formella politiska mötet. Att klimatfrågan har så många inblandade parter, innehåller en historisk rivalitet där produktkedjor och producenter med starka ekonomiska intressen påverkar situationen; gör klimatfrågan tankeväckande, oroväckande och klart politiskt relevant.

Bakgrund

Politiken präglas idag allt oftare av beslutsfattande över nationsgränserna och klimatmötet i Köpenhamn utgör en viktig symbol för hur denna politik kan beskrivas. Transnationella möten och sammanslutningar har på senare år blivit alltmer betydelsefulla då utvecklingen mot globalisering blivit påtaglig (Bauman, 2006). Många av problemen idag är av gränsöverskridande karaktär och miljöproblemen utgör kanske den tydligaste symbolen för detta (Beck, 2000). Den globala uppvärmningen väcker frågor om rättvisa och etik och de forskningsresultat som gjorts lägger grunden för politiska beslut som ska hindra den globala uppvärmningen. Då de hot som idag är kopplade till växthuseffekten i vissa fall ligger långt borta för industriländernas aktörer påverkar det mediernas sätt att gestalta dessa problem och därmed också politiken. Politiker är beroende av opinion för att kunna vinna val och därför blir mediebilderna de sänder ut viktiga för deras fortsatta väljarstöd (Beck, 2000).

Medierna drivs i stor utsträckning av en ekonomisk logik där man är beroende av annonsörer och annonsintäkter (Strömbäck, 2000). Denna ömsesidighet mellan tidningarna och annonsörer styr mediernas utbud och kan hindra att mer djupgående konsumtionskritik görs. Strävan efter tillväxt är tätt sammankopplad med konsumtion; därför blir ökad tillväxt en önskan från olika aktörer i samhällets delar, från politiker och näringsliv till medierna. Det blir alltså medierna som avgör i vilken utsträckning miljöfrågan blir en enskild angelägenhet att ta ställning till eller om den ligger i händerna på politikerna att lösa. Hur värdar medierna till människors enskilda delaktighet och åsikter i denna fråga? Medieforskningen visar att medierna påverkar vårt intresse för politiska frågor. Vad som får oss *intresserade eller ointresserade* av dessa frågor är däremot svårare att svara på (Dahlgren, 2009).

När Kyotoprotokollet slöts 1997 togs politiska beslut om att man under en tioårsperiod skulle minska utsläppen av växthusgaser till omkring 8% de kommande tio åren. Mätningar som gjorts visar emellertid att utvecklingen varit den omvända de senaste åren då siffror visar att utsläppen av växthusgaser inom länderna där avtalet slöts tvärtom har ökat under denna tid och där vissa länder har enligt siffror ökat sina utsläpp med upp till 20-30%. Därför kan den siffran på två grader som satts som mål inför avtalet i ett längre perspektiv få konsekvenser för allmänhetens förtroende till politikerna. Då avtalen sträcker sig över en lång tid framåt innebär det att många av de sittande beslutsfattarna i många fall inte blir direkt ansvariga för om avtalen följs eller inte. Att fatta beslut om utsläppsminskningar kan därför ses som ett sätt av politiker att genom medier endast skapa opinion för väljarstöd.

Efter Kina släpper USA ut mest växthusgaser i världen och för USA: s president Obama blir ett av problem att när besluten ska fattas av kongressen är senatorerna är påverkade av lobbyister från industrin som ofta inte vill att utsläppen ska minska. Detta visar på den mångtydighet som omgärdar dessa former av avtal. Klimatoppmötet kritiserar av denna anledning av miljö rörelsen som ett spel för galleriet, där politiker tillfälligt vill vinna förtroende i medierna men att man i verkligheten inte har någon kraft att fatta hållbara beslut, när krav på ekonomisk tillväxt hindrar politikerna att inte ställa tillräckliga krav på storföretag .

Syfte och problemställning

Syftet med uppsatsen är att genom kritisk diskursanalys som metod undersöka vilken bild av klimatmötet i Köpenhamn som gestaltas i public service utbud och i tre utvalda dagstidningar under tiden strax innan klimatmötet i Köpenhamn inleds, till ett par dagar efter att mötet avslutats. Public service utbud avgränsas till Svt: s och SR:s P1:s sändningar under denna tid. Dagstidningarnas utbud avgränsas till Svd, DN och Sydsvenska dagbladet. Mina frågeställningar sammanfattas i tre punkter:

- **Hur gestaltar medierna klimatmötet i Köpenhamn?**
- **Vilka aktörer bär ansvaret för klimathoten i medierna under tiden för klimatmötet?**
- **Vad utgör lösningarna på de klimatproblem som medierna framställer under denna tid?**

Disposition

Uppsatsens utformning är med en inledning och bakgrund som beskrivits ge förståelse kring vad som format uppsatsens syfte om frågeställning. Efter detta redovisas val av vetenskapsteoretisk utgångspunkt och metod för att genomföra studien. Sedan presenteras det teoretiska ramverket för uppsatsen och efter det analys och resultat med empiriskt material. Analyserna går först igenom den övergripande problemställningen för att sedan gå in i en närmre studie av den andra och tredje problemställningsfrågan. Analysdelen är uppdelad efter rubrikerna: klimathoten, nationella hinder framställs, ekonomi som övergripande lösning och politikens gränser. Denna uppdelning syftar till att fristående besvara de enskilda frågorna i problemställningen. Därefter följer slutdiskussionen där resultatet sammanfattas och diskuteras. Efter detta är källförteckningarna redovisade.

2. Metod

Vetenskapsteoretisk utgångspunkt

Genom ett kvalitativt tillvägagångssätt där man i en närstudie intresserar sig för hur något ser ut och hur något är beskaffat skaffar man sig kunskap att kartlägga ett bestämt fenomen på ett så noggrant sätt som möjligt. Man närmar man sig en epistemologisk utgångspunkt där man samlar in ett empiriskt material med tillämpning av kvalitativt urval och närstudier för att skaffa sig kunskap. Då grunden för all samhällsforskning hela tiden förändras i takt med att vårt språk och våra handlingar i samhället förändras kan denna forskningssyn ställas bredvid en ontologisk kunskapssyn där man genom hermeneutik skaffar sig kunskap om världen genom förståelse och tolkning. Tolkningen blir en översättning på ett medvetet eller omedvetet budskap som sänds ut i texten man analyserar. Föremålen för denna tolkning utgörs av meningsfulla mänskliga fenomen vilka kan utgöras av texter, handlingar och yttranden (Fay, 1996)

I den hermeneutiska kunskapssynen dras slutsatser om helheten på basen av den förförståelse forskaren har och de andra delarna som utgörs av forskningsområdet. Detta brukar benämnas som den hermeneutiska cirkeln och det är viktigt för forskaren att vara medveten om den tolkning man själv står för och vilken grunden för den tolkningen är; d.v.s. vilken bakgrund forskaren själv har som kan bidra till att påverka forskningsmaterialet och de grundläggande frågeställningarna som ligger till grund för arbetet. Därför måste forskarens roll präglas av självmedvetenhet och förmåga att sätta sin del av forskningen i ett större sammanhang (Fay, 1996). Inom hermeneutisk kunskapstradition gör man inte anspråk på någon sanning då man anser att ingen bestämd sanning finns utan tolkningen av det material man kommer fram till utgör *en del* av förståelsen för helheten och av det problem man tar upp.

Kritisk diskursanalys.

Den kritiska diskursanalysen har utvecklats genom att man genom att studera mediefenomen vill komma underfund med hur språkliga val och grundläggande värderingar och påverkar medierapporteringen. Norman Fairclough beskriver metoden och andra forskare som beskrivit den är bland andra Marianne Winther-Jørgensen & Louise Phillips. Diskursanalysen har sin grund i att man studerar text och kontext (Fairclough, 1995). Genom att studera enskilda detaljer i medietexten gör man kopplingar till hur kontexten formas och därmed hur diskursen skapas kring ett ämne och den framtoning som omger den. Diskursen blir en ordning för att en viss verklighetsuppfattning framställs i medierna (Fairclough, 1995).

Diskursen skulle även kunna beskrivas som ”ett bestämt sätt att tolka och beskriva verkligheten” (Winter Jörgensen & Phillips, 2002). Kritisk diskursanalys har används för att upptäcka mönster i den ekonomiska journalistikens framväxt i slutet av 1980-talet och i den krigsjournalistik som gjordes under början av 1990-talet (Östbye, 1998).

Den kritiska diskursanalysen är en metod som kan hjälpa oss att upptäcka vissa samband men det är inget som säger att man på förhand kommer att upptäcka några samband. Då forskaren använder sig av denna metod finns ett kritiskt förhållningssätt i grunden som gör att forskaren medvetet tar ställning för ett socialt fenomen, detta för att stärka en svagare part eller för att synliggöra fenomen som annars inte lyfts fram i den mediala debatten. Detta medvetna ställningstagande från forskarens sida ska inte påverka det vetenskapliga förhållningssättet och hur man arbetar med det empiriska materialet i sin forskning, däremot kan det påverka vilka frågeställningar man utgår från och den problematik man syftar till att undersöka (Fairclough, 1995).

För att kunna urskilja sammanhang i medierapporteringen vi annars tar för givna blir ett av forskarens tillvägagångssätt att studera hur språket diskursivt är konstruerat på detaljnivå i rapporteringen och vilka frågor som ställs i olika typer av medierapportering. Därigenom skapas en del av förståelsen kring hur värderingar skapas och återskapas i medierna och hur dessa språkliga uttryck sedan styr det diskursiva fält för förståelse vi utgår ifrån i vår mediekonsumtion (Gripsrud, 2002). Det är diskursen som lägger den grund för hur vi hanterar problem och varför en fråga från början kan uppfattas som en fråga. Inom den kritiska diskursanalysen ställs tre huvudfrågor:

- **Hur ser en medietext ut?**
- **Varför ser medietexten ut som den gör?**
- **Hur man kan förstå den i ett större övergripande perspektiv?**

Dessa tre frågeställningar utgör utgångspunkten för analysen och det är dessa huvudfrågor som hjälper oss att förstå hur man på den grundläggande nivån genomför analysen. Små textuttryck som exempelvis kameravinklar, belysning, bildvisning, rubrik, ingress och påannonsering kan utgöra en del av vad man studerar. Sedan kopplar man dessa till en övergripande diskursiv nivå där dessa uttryck förklarar hur värderingar produceras och reproduceras. Sedan undersöks om det bakom dessa värderingar döljs olika typer av maktförhållanden. Dessa olika dominansförhållanden styr verklighetsbeskrivningen i medierna och kan avgöra de handlingar som vi medborgare gör och de handlingar som vi inte gör (Fairclough, 1995). Diskursen styr på det sättet våra val och

ställningstaganden i vardagslivet och de frågor som vi överhuvudtaget uppfattar som frågor. Därför är medieanalyser av rådande diskurser av viktig politisk betydelse.

Media discourse also influences private domain discourse practices, providing models of conversational interaction in private life which are originally stimulations of the latter but which can come to reshape it. A complex dialectic seems to exist between the media and the conversational discourse of everyday life.

(Fairclough, 1995:64)

I vår interaktion med andra använder vi språkliga och tankemässiga begreppsramar som medier återskapas via diskursen. Kritisk diskursanalys inrymmer i sig en typ av teoretisk grund där ett antagande är att det finns medierade diskurser (Fairclough, 1995). Detta antagande har forskaren som utgångspunkt för sin studie och är sammankopplade med teorier som handlar om att diskurser byggs upp i språk och värderingar i den kultur som präglar ett samhälle under en viss tid. En fråga kan därför bara besvaras inom ramen för den diskurs som frågan ställs och det innebär att lösningarna finns inom ramen för den för tillfället rådande diskursen. En förklaring eller lösning på ett problem kan därför ibland bara uppstå genom att en ny diskurs konstrueras i samhället. Diskurser som konstrueras efter större tidsmässiga samband kallas ibland epok. Diskursen blir ett språk som talas inom det språkparadigm eller den epok som för tillfället råder i samhället.

Nyhetsrapporteringen kring Köpenhamnsmötet har varit omfattande och flera massmedier har sänt specialprogram med anledning av mötet i radio och tv. Även tidningar spelar en viktig roll i rapporteringen kring politiska toppmöten då informationen om dessa möten sällan når mottagaren någon annan väg än den via de traditionella medierna (Strömbäck, 2000).

Då uppsatsen syftar till att studera flera olika medietexter behöver analysen utgå från det som karakteriserar den medietext man studerar. Denna uppsats studerar radio, tv och tidningarnas nyhetsrapportering. Att studera flera medier i analysen gör att man måste tillämpa olika angreppssätt då de enskilda medierna karakteriseras av sitt sätt sprida budskap och nå mottagarens kognitiva scheman utifrån det som kännetecknar det specifika mediets uttryck (Fairclough, 1995). I denna studie har tidningarnas rubriker och ingresser studerats, i radioprogrammen har den fördjupande diskussionen varit i fokus, och i tv-inslagen studeras påannonsering, bildernas upplägg och visuella gestaltning. För att kunna ge svar på problemställningen som ställs i uppsatsen har detta sätt att arbeta med analysen av de olika medietexterna bidragit till att ge ett kvalitativt resultat i arbetet med det valda empiriska materialet.

Avgränsning och urval

Avgränsning av public servicematerialet har gjorts till SVT: s sändningar av Rapport, Aktuellt och Agenda samt SR: s P1: s sändningar av Ekot, Ekonomiekot och Studio ett under perioden 29/11 till den 20/12 -2009. Dessa program i public service utbud har jag funnit uppmärksammat klimatmötet på ett lämpligt sätt under denna tid, och då både nyheter och fördjupning ingår i denna avgränsning har jag bedömt materialet som relevant och tillräckligt för att kunna besvara min frågeställning. För att täcka upp omfånget av material under denna tid har tidsmässig avgränsning satts till ett par dagar innan och till ett par dagar efter att det politiska mötet ägt rum.

Dagstidningarnas avgränsning har gjorts till Dn, Svd och Sydsvenska dagbladet. (Sds). Dn och Svd har valts på basis av egenskap hög dagstidningsupplaga. Sydsvenska dagbladet har valts ut av geografisk närhet till mötet och relativt hög upplaga (Hadenius mfl, 2003). Relevanta artiklar har insamlats under denna tidsmässiga period i de respektive tidningarnas artikeldatabas med sökord som: klimatmötet, klimatavtal eller Köpenhamns-mötet.

Dessa olika texter bildar tillsammans ett analysmaterial av ca 120-140 programsändningar och artiklar. Det har i slutändan varit min subjektiva bedömning som avgjort vilka artiklar eller program som tagits med i urvalet och vilka som bäst hjälpt att svara på någon av frågeställningarna.

3. Teori

Som teoretisk bakgrund har jag valt att använda mig av teorier som behandlar teorier om ett modernt risksamhälle och politikens förändrade villkor, teorier kring mediernas gestaltning och teorier om en övergripande ekonomisk diskurs.

Risksamhället och politikens förändrade villkor.

Den tyska sociologen Ulrich Beck har utformat teorin om det moderna samhällets risker i boken Risksamhället (2000). I boken skisserar Beck samhällets övergång från att vara ett industrisamhälle till att bli det moderna samhälle vi byggt upp idag. Här karaktäriseras det moderna av att det man hittills byggt upp för att nå framsteg och välstånd, har med ökad industrialisering och modernisering fört med sig risker som tvingar samhället att bli reflexivt då politiska representanter allt oftare och i större utsträckning måste hantera hot om risker som det nya samhället ständigt producerar (Beck, 2000). De vetenskapliga landvinningar som gjorts formar ett framstegskonsensus inom ekonomi och forskning där huvudsakligt mål för politikerna blir att öka den tekniska utvecklingen och

genom konsumtion skapa en större marknad för industrin. Följden av denna modernisering inom industrin gör att politikernas huvudsakliga arbetsområde har förflyttats från att skapa rättigheter och trygga materiellt välstånd för medborgarna, till att hantera och vidta åtgärder mot dessa oförutsedda följder av den moderna samhällsutvecklingen. Den framstegstanke som präglade det västerländska samhället under de första årtiondena i början av 1900-talets sekel har grundat sig i att man på att man i flera fall jämställt teknisk- ekonomisk utveckling med sociala framsteg i samhället (Beck, 2000).

Då man skapat en tro på att materiell utveckling är liktydig med social utveckling har den sociala verkligheten ute på arbetsplatserna i det senmoderna samhället i många fall utgjorts av rationaliseringar där inbördes konkurrens och individualiseringar skapat oro. De risker som i tidigare samhällen inte framträtt blir i det moderna samhället i högsta grad synliga genom att vetenskapliga rapporter om risker och miljöhot når medborgarna via medierna. Dessa rapporter kan vara miljöhot i form av växthuseffekten eller förstörda ekosystem till följd av havens nedsmutsning. Samhällets strävan efter att bli tekniskt utvecklat får en tydlig baksida och de verkningar som detta har på klimat och miljö är antingen redan akuta eller kommer snart att bli (Beck, 2000).

Den osedda bieffekten av församhälligandet av naturen är *församhälligandet av miljöförstöringen och miljöhoten*, deras förvandling till ekonomiska, sociala och politiska motsättningar och konflikter. Skador på livets naturliga förutsättningar förvandlas till globala medicinska, sociala och ekonomiska hot mot människan – med helt nya utmaningar för det högindustrialiserade välfärdssamhällets sociala och politiska institutioner.

(Beck, 2000:112)

Den oro dessa risker utgör skapar enligt Beck hotgemenskaper. I olika sammanhang genomsyrar dessa hotgemenskaper befolkningen. Dessa kan se olika ut i vissa fall skapas de på arbetsplatser, och i andra fall genom alternativa politiska och sociala rörelser som till exempel djurrättsrörelser, människorättsrörelser eller miljörörelser.

Toppmöten av det slag som Köpenhamnsmötet utgör representerar en bild av hur denna hotgemenskap kan se ut på global nivå. Vi har dels ett politiskt möte som är begränsat till den politiska sfären, men via medierapporteringen blir medborgarna i högsta grad delaktiga i detta möte. Då man som vanlig medborgare inte kan påverka utgången för det politiska mötet eller påverka de beslut som fattas där skulle denna delaktighet kunna beskrivas som en typ av hotgemenskap.

Då tidigare historiska folkrörelser har varit präglade av att man på gemensam grund åstadkommit förändringar i samhället genom att värderingar byggts upp och hållits samman av solidaritet, hålls hotgemenskapen istället samman med ett yttre hot, som en konsekvens av de vetenskapliga och tekniska framsteg som gjorts i samhället. (Beck, 2000)

Det är den ökade kunskapen som gjort dessa risker synliga och identifierade för oss men då man inom ramen för forskning sällan kommer fram till entydiga konkreta resultat blir följden att vetenskapen endast publicerar rapporter om risker men ger inga besked om vilka beslut som ska tas för att förhindra konsekvenserna. Detta gör att politikens företrädare ofta hamnar i en position där beslutsprocesserna präglas av ambivalens men i närvaron av medier kommer den politiska rollen präglas av att vilja ge ett intryck av ett noggrant ställningstagande (Beck, 2000). Politiska åtgärder vidtas ofta mot risker men i takt med samhällsutvecklingen kommer ytterligare risker alltid produceras och detta flertal rapporter blir ständigt närvarande i medierna. Allmänhetens känslomässiga och vetenskapligt sett, irrationella respons, leder till att den politiska opinionen lätt kan svänga, och för att behålla sitt väljarstöd blir politiker känsliga för hur dessa frågor gestaltas i medierna (Beck, 2000). I denna situation blir vetenskapliga gränsvärden ofta satta för att lugna befolkningen men samtidigt som dessa gränsvärden skall följas blir ett gränsvärde i sig en indikation på att en viss mängd giftutsläpp blir tillåten. Gränsvärden får därför en paradoxal inverkan i miljöpolitiken på både lokal och global nivå. Det gränsvärde på två grader som ställts upp som mål inför mötet i Köpenhamn får därför en märklig abstrakt dimension när man på förhand inte kan se de förändringar i miljön som man förutsätter ska ske. Gränsvärdet ger intryck av att man löser ett miljöproblem som man inte sett konsekvenserna av än som är svåra att kontrollera om länderna och storföretagen överhuvudtaget följer. För Beck betecknar ett gränsvärde endast en symbol för det vetenskapligt systematiserade samhällsparadigm som kännetecknar det postmoderna samhället (Beck, 2000).

Då politiker blir beroende av resultaten från forskare och experter blir lösningen på de problem som skapats av dessa rapporter i medierna svår att ta sig an och det blir framförallt svårt att peka ut någon särskild grupp eller aktörer att ställa till svars för de rapporter som dyker upp; problemen kan vara konsumentens som ska handla andra varor, det uppkomna krav på att nya politiska beslut inom området måste fattas, problemen kan finnas i produktionsledet eller att vetenskaplig och teknisk forskning måste utvecklas för att kunna lösa problemet (Beck, 2000).

Så tillvida är det heller ingen överdrift att säga att vetenskaperna genom sitt sätt att hantera de civilisatoriska riskerna *tills vidare på många områden har förlorat det rykte som de genom historien skaffat sig: att de är rationella.*

(Beck, 2000:97)

Det är i medierna samhällsdebatten sker men där är samtalen ofta präglade av att man ställer företrädare mot varandra i polemik för att åstadkomma nyhetsvärde (Bourdieu, 1998). När företrädare i medierna dessutom omges av PR experter för att sända ut rätt budskap blir medier snarare en sfär för skapandet av tillfälliga opinioner och inte ett forum för lösningar av de verkliga problem man ställs inför. Närvaron av risker innebär en förändrad roll för politiker där tillfälliga opinioner som drivs i medierna skapar en arena där subpolitiska aktörer med starka intressen i frågor som t.ex. industri och vetenskap, påverkar genom sitt inflytande debatten och de politiska besluten i en viss riktning.

Dessa aktörer skapar tillsammans med alternativa politiska rörelser en s.k. subpolitisk sfär. Dessa medvetet drivna opinioner påverkar den politiska rollen att ta hänsyn till de frågor som tillfälligt drivs i medierna för att fortsätta kunna vinna val och fortsätta behålla sitt väljarstöd (Beck, 2000). Då massmedia fungerar som den viktigaste kanalen mellan politiker och medborgare präglar detta mönster därför kraftigt politikernas förhållande till medborgarna.

Mediernas framställning av politiker är därför av viktig betydelse för de enskilda politikerna och för hur demokratin i samhället gestaltar sig för medborgarna. Därför blir de politiska representanterna och de lösningar som gestaltas i mediernas framställning nästa viktiga teoretiska utgångspunkt för min studie.

Framing

Klimatfrågan kan uppfattas som en verklighet långt fram i tiden men den kan också uppfattas som någonting nära förestående som påverkar oss nu där problemen måste lösas omedelbart. Olika sätt att gestalta problem skapar olika tolkningsramar för mottagaren om vilka lösningar som finns på problemen som skildras (Strömbäck, 2000). För att skapa sig en bild av hur framställningen eller gestaltningen betyder för påverkan hos mottagaren har delar av medieforskningen inriktat sig mot att undersöka ett sådant samband. En av dessa forskare är Shanto Iyengar, som utvecklade framingteorin eller gestaltningsteorin. Teorin beskriver och problematiserar den gestaltningssmakt medierna har och hur ett fenomen kan skildras på olika sätt (Iyengar, 1991).

Är man en aktivist eller en medborgare som tar vara på sin demokratiska rätt? Problem kan skildras på olika sätt och beroende på hur gestaltningen sker väcker det olika frågor och ställningstaganden hos mottagarna. Framing eller gestaltning är med nödvändighet en viss tolkning och därmed också en viss medveten styrning (Strömbäck, 2000).

Man brukar tala om att medier har ett tolkningsföreträde i det sätt att skildra verkligheten för människor och gestaltningsteorin lyfter fram fyra egenskaper när dessa frågor skildras. Den första gestaltningen definierar problemen, den andra egenskapen definierar problemets orsak, den tredje är att denna gestaltning med nödvändighet uttrycker värderingar och den fjärde egenskapen är den bild av möjliga lösningar som skapas av beskrivningen (Strömbäck, 2000)

Därför behöver inte gestaltningarnas egenskaper och dess eventuella konsekvenser vara uppenbara eller medvetet konstruerade av den som skriver artikeln, det kan göras omedvetet av journalisten och blir ett resultat av den diskurs som för tillfället förs inom området. I den dagliga kontakten vi har med medier påverkas vi av de kognitiva scheman vi själva bär på och de kognitiva scheman journalisten som skriver artikeln bär på. Dessa scheman aktiveras på olika sätt när vi tar del av olika uttryck för framställda händelser. Den gestaltningsmakt media har kan beskrivas som att påverka vilka kognitiva scheman som ska aktiveras och därmed hur nyheterna kommer att tolkas eller avkodas (Strömbäck, 2000; Hall, 2002).

Framingteorin skiljer på episodiska framställningar och tematiska framställningar. Episodiska lösningar visar ett konkret händelseförlopp medan tematiska skildringar behandlar problem på en övergripande samhällsnivå. Kriminalitet skildras ofta med ett episodiskt händelseförlopp medan många sociala frågor som t.ex. arbetslöshet skildras tematiskt (Iyengar, 1991)

Undersökningar som gjorts visar att episodiska framställningar lättare tolkas som knutet till individnivå och tematiska framställningar får mottagaren att se lösningarna på en övergripande samhällsnivå (Iyengar, 1991).

När det gäller nyhetsrapportering om kravaller mellan demonstranter och polis har det vid flera tillfällen påvisats att medierna speglar händelser från polisens sida och valt att uppmärksamma demonstranter med aggressiva yttringar. Detta skedde exempelvis vid European Social Forum hösten 2008 i Malmö då man i undersökningen Sociala rörelsers medieframställning -en studie av European Social Forums gestaltning i den mediala offentligheten, bl. a kritiserade Sydsvenska dagbladets rapportering av demonstrationen.

Den gestaltningsmakt och det tolkningsföreträdet de skildrade händelserna får har betydelse för samhällsutvecklingen i ett större perspektiv då många av de rättigheter som medborgarna idag skapat, har kommit till därför att människor strävat gemensamt efter förändring genom protester och därigenom åstadkommit förutsättningarna för politisk förändring (Dahlgren, 2009).

Ekonomism

Framställningen av politiker och beslutsfattare i medier blir viktig för att förmedla förtroende till det demokratiska system vi har och de representanter de företräds av. På det sättet finns det ett ömsesidigt beroende mellan journalister och politiker och detta präglar den politiska rapporteringen (Gauntlett, 1996). Då utvecklingen under 1900-talet beskrivits som att vetenskapliga och tekniska framsteg drivit på synen för välfärd i samhället (Beck, 2000) har politiska representanter i medier ofta återskapat en syn på ekonomin som den viktigaste delen för vad ett samhälle eller en organisation bör sträva efter. För att väcka förtroende är det därför nödvändigt för politiker och makthavare att använda sig av ett ekonomiskt språk, och det blir viktigt att detta språk synliggörs i medierna för att stärka förtroendet till politikerna (Lundqvist, 2001).

Begreppet ekonomism syftar inte till marknadsekonomin som ekonomiskt system utan till de grundläggande värderingar och tankesätt som styr näringsliv, organisationer och medier när det gäller frågor kring ekonomi, sociala band, logik och etik (Lundqvist, 2001). Följderna av det ekonomiska tänkandet kan vara svåra att förutsäga när tanken från början ofta har varit att skapa en effektivare organisering, men konsekvensen blivit att man förbisett sociala och etiska frågor som i varit betydelsefulla i sammanhanget.

Då politikerna blivit mer beroende av marknadens och näringslivets aktörer har detta skapat förändringar i hur ekonomi uppfattas av politiker men även hur ekonomin uppfattas i samhällets övriga delar. Denna övergång menar vissa forskare karaktäriseras av att den ekonomiska betydelsen blivit avgörande när institutioner och organisationer valt att agera i frågor som rör deras verksamhet. Andra aspekter såsom sociala och etiska synsätt får ofta en icke-rationell beskrivning och som inte anses vara relevant i det man fattar beslut om. På många håll inom forskningen benämns detta sätt att föra resonemang som ett uttryck för ekonomism. Det är när ekonomiska värderingar *systematiskt* utesluter att andra synsätt som detta ses som ett ideologiskt hinder i samhället (Bauman, 2006).

Under den politiska utvecklingen i slutet av 80- och början av 90-talet har nyliberala idéer ofta beskrivits som nödvändiga inslag vid sidan om den representativa demokratins utformning i Europa. Demokratin utgår i sin grund från att stärka yttrandefriheten för samhällets olika grupper och uppnå engagemang i medborgarnas delaktighet i demokratiska frågor (Dahlgren, 2009). Den nyliberala ideologin styrs i huvudsak av att ha så lite statlig inblandning som möjligt på den fria marknaden. Många statliga organisationer karakteriseras därför på många håll nu av ekonomiskt vinstintresse och effektivisering (Lundqvist, 2001).

Man har påvisat att det ekonomiska språket successivt spridit sig till stora delar av samhällets olika områden. Då språket i medierna sänds ut kan styra riktningen i diskursen får användningen av ett ekonomiskt språk i medier en stark politisk innebörd (Bourdieu, 1998). I slutet av 1980-talet fick ekonominyheterna stort genomslag i medierna och sedan dess har de varit ett naturligt inslag i medierapporteringen från både tv, radio och tidningar. Dessa nyheter har vunnit ett stort inflytande över media men vilka som bestämt över dess utbredning är svårare att svara på (Dahlgren, 2009).

Man kan även notera att frågor av social karaktär ofta gestaltas som tekniska och ekonomiska svårigheter som det måste vidtas åtgärder kring, på det sättet skapas en gestaltning av dessa frågor som problem för mottagaren, och inte som en möjlighet till engagemang och deltagande (Dahlgren, 2009). Dessa linjer i rapporteringen får en stark politisk innebörd då medier på detta sätt talar om för mottagaren vilka problem som finns och hur man ska lösa dessa problem, som tidigare beskrivits i framingteorin.

Många storföretag idag vill skaffa ett inflytande i politiska frågor och det blir allt svårare för politiker att ha något att säga till om och samtidigt veta var gränsen går för hur man ska se på ekonomi. Statsvetaren Lennart Lundqvist menar att ekonomismen idag utgör ett större hot mot demokratin idag än både högerradikala och vänsterradikala grupper i samhället gör, när kortsiktiga värderingar kring effektivitet och ekonomi får genomsyra samhällets alla delar från näringsliv till den offentliga sektorn (Lundqvist, 2001). Då samhället på detta sätt har förändrats i nyliberal riktning har marknaden förändrat den politiska rollen, men även medborgarnas roll har förändrats. Där det tidigare fanns en jämn balans mellan förhållandet medborgare/konsument har vi alltmer hamnat i en situation där den medborgerliga rollen minskat till förmån för rollen som konsument (Bauman, 2006).

Vissa forskare menar att denna förändring innebär ett problem i flera demokratier i väst när man på senare tid tydligt sett en minskning i valdeltagande och partipolitiskt intresse och att individuell konsumtion istället intagit platsen i detta politiska tomrum.

Demokratin är i sin grund beroende av medborgarnas eget intresse att delta demokratiskt (Dahlgren, 2009) men genom att det ekonomiska tänkandet till så stor del haft inflytande på politiken kan man säga att politiker i viss utsträckning avskaffat sig själva till en elit av ekonomiska experter (Beck, 2000). Ekonomin får större betydelse än den politik som förs. Påtvingad individualisering gör att medborgaren i allt större utsträckning blir hänvisad till sig själva och sin egen konsumtion för att överleva och att större sociala sammanslutningar bryts ner (Bauman, 2006). Detta har haft den inverkan att många idag inte upplever att det går att förändra och påverka samhället i någon riktning. Politiker ser inte ut att kunna förändra samhället då de inte kan hålla vad de lovar och de verkliga krafterna utgörs istället av marknadskrafter, konkurrenslagar eller aktiemarknaden (Lundqvist, 2001).

Missnöjet med politiken är i den här meningen inte bara ett missnöje med politiken själv, utan ett resultat av obalansen mellan en officiell fullmakt att agera som utger sig för att vara politisk men blir maktlös, och en storskalig samhällsförändring som ljudlöst kommer smygande i form av det ickepolitiska, opåverkbara och omöjliga att hejda.

(Beck, 2000:309)

Den apati inför politiska frågor som vissa forskare menar finns i nuvarande västerländska demokratier förklaras med att individen inte känner sig tillhöra en grupp som jobbar mot gemensamma mål utan att vi har ett elitstyrt samhälle där experters rekommendationer och inflytande i politiken hindrar medborgaren från att hävda sig i demokratiska frågor (Bauman, 2006; Lundqvist, 2001). Marknadens inflytande gör att finanskapitalet rör sig på en allt större global nivå medan politikernas bestämmande på global nivå minskar. En ”globalt desorienterad kapitalism breder ut sig där ingen egentligen styr över ekonomi eller politik” (Beck, 2000). Multinationella företag strävar efter ständigt ökade vinster och det enda hindret för marknadens inflytande kan komma från naturen när naturkatastrofer tillslut kan tvinga fram nya sätt att hantera och tänka kring ekonomi (Beck, 2000). Under mötet i Köpenhamn inrymmer många av de beslut man ska fatta tydliga kopplingar till ekonomiska frågor och rättvisa fördelningar. Dessa ekonomiska ramar blir därför viktiga för medierna att uppmärksamma och förklara för mottagaren. Det är när detta sker som det kan vara viktigt att använda denna teori. Bland företrädare för denna samhällsteori kan förutom Zygmunt Bauman och Ulrich Beck nämnas Pierre Bourdieu, John S Dryzek och Peter Self (Lundqvist, 2001).

4. Analys

Klimathoten

Gestaltningsteorin undersöker tematiska respektive episodiska framställningsfrekvenser som finns i medierapporteringen (Strömbäck, 2000). Inför mötet, vilka konkreta hot är det som omger oss och hur rapporterar medierna om detta? Då gestaltningen kan påverka hur vi ser på problemen och vad som behöver göras åt dem får skildringen av klimathoten en viktig betydelse i samband med mötet. I de övergripande diskurserna finner vi att klimatproblemen på olika håll i världen uppmärksammas mycket strax innan mötet äger rum. Framställningen präglas av ett förhållningssätt där man på en informerande nivå vill nå mottagarna och rapporterna är av allmän karaktär.

Exempel 1:

Rubrik: Nedräkning inför Köpenhamn

Ingress: Polarisar som smälter snabbare än beräknat. Isbjörnar som äter människor sedan deras närproducerade mat har tinat bort. Områden och stater som kommer att försvinna i kölvattnet på den globala uppvärmningen.

(Svd 29/11)

Journalistiken präglas av en informerande karaktär där den vetenskapliga journalistiken får mycket utrymme i medierna och det påverkar hur man väljer att skapa förväntan och intresse inför mötet. Sättet att skriva om miljöhoten kan sägas vara populariserande och kan ses som ett försök att från journalistiskt håll lyfta ett politiskt möte som i sig inte behöver vara attraktivt för mottagaren till att bli av intresseväckande karaktär för att medborgarnas demokratiska roll ska uppmuntras (Dahlgren, 2009).

Exempel 2:

Rubrik: Snabbguide: De avgörande frågorna på klimatmötet i Köpenhamn.

Ingress: Syftet med konferensen i Köpenhamn är att komma fram till ett nytt avtal om åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser. Därigenom ska effekterna av den globala uppvärmningen mildras.

(Dn 1/12)

Artiklar och inslag präglas ofta av visuella inslag och tabeller där vetenskapliga resultat och bilder som beskriver förhållanden från olika delar av klimatdrabbade områden syns. Att popularisera på detta sätt behöver inte vara enbart negativt då det kan stärka mottagarens intresse för politiska frågor och det kan för många människor vara lättare att kognitivt ta till sig visuella uttryck i bilder för att förstå information om en politisk fråga. Rapporteringen får ofta en överrepresentation av tematiska lösningar men vissa inslag görs där episodiska gestaltningar får utrymme.

Här följer ett exempel. NA: Nyhetsankare

Exempel 3:

NA: Ett enormt isberg, till ytan nästan stort som Törn, har syntts utanför Australiens kust. Isberget har lossnat från Antarktis där isarna krymper allt fortare pga. klimatförändringarna.

(Svt 1:1/12)

Här är närheten till klimathotet påtaglig även fast det kommer fram i reportaget att det var tio år sedan isberget bröt sig loss. Att man väljer att uppmärksamma detta alldeles tid innan mötet gör att nyheten signalerar ett allvarligt läge som råder just nu. SR:s Ekot beskriver klimatförändringar i Etiopien och Bangladesh. P1:s rapportering skildrar den totala omfattningen av olika klimatförändringar som sker i världen och av public Services övergripande rapportering har P1:s rapportering har en tydlig bredd i jämförelse med Svt:s rapportering. Lägre vattennivåer i mellanöstern, permafrostsmältning i Sibirien, nedhuggning och bränder av regnskogen i Amazonas finns även tillgängligt på en sammanställd hemsida som aktualiserar Köpenhamnmötet. Svt har en sammanställd sida för mötet men i rapportering på nyhetsplats i Aktuellt och Rapport kretsar framförallt torka i områden i Australien och avverkan av regnskog i Madagaskar.

Exempel: 4

Bangladesh är ett av de länder i världen som är mest utsatt av klimatförändringarna och om inte uppvärmningen bromsas kan delar av landet att hamna under havsytan. Landets miljöminister Hasan Mahmud är oroad inför framtiden.

(SR: Ekot 1/12)

I den totala rapporteringen av klimathot utgör dessa episodiska framställningar de endast av en mindre del i jämförelse med den rapportering som görs av det politiska mötet som i Köpenhamn sedan mötet inletts. Denna typ av rapportering avtar sedan fram till dess att mötet avslutas. Detta får betydelse i sammanhanget och kan tolkas som ett sätt för medierna att använda Köpenhamnmötet för att väcka nyhetsvärde då en konkret politisk situation blir lättare att skildra med polemik och dramatik än övergripande miljöhot man står inför som många gånger kräver en tematisk framställning. Därför får problematiseringen och rapporteringen av utsatta områden i världen en viktig betydelse för att opinion ska kunna bildas och förståelse för människor i dessa områden ska kunna uppnås. Klimatrapporteringen står inför det problemet, som all medierapportering, att den lätt hamnar i medieskugga och blir på det sättet stark beroende av tids- och rumsmässiga bindningarna till mötet (Hadenius mfl, 2003). I en studie av klimathoten som beskrivits har jag plockat ut tre artiklar för en närmre studie.

Här följer en analys på de första den första artikeln. **-Klimathotet deras vardag.** (Svd 6/12)

Exempel 1:

Ett av de mest svårbemästrade problemen för landet är den stigande havsnivån. Havet har stigit med 9 centimeter de senaste 20 åren, och beräknas stiga ytterligare 33 centimeter till år 2050 vilket är mer än det globala genomsnittet.

(Svd 6/12)

När man tittar på de problem som skildras i reportaget kan man säga att de humanitära svårigheter som finns i landet kräver ekonomiska insatser. Efter en inledning som beskriver klimatproblemen i landet går artikel över till att diskutera de lösningar som finns för landet och den fattigdomsbekämpning som inletts i området. Artikeln beskriver de politiska ramar som finns för den ekonomiska hanteringen av dessa utsatta områden.

Exempel 2:

Vietnams fattigdomsbekämpning saknar motstycke. Andelen som lever i extrem fattigdom har sjunkit från 58 procent till 16 procent på 15 år. Bruttonationalprodukten växer årligen med i snitt 7,5 procent. Stora biståndsgivare, bland annat Sverige och Danmark, har börjat dra tillbaka sitt stöd. Men klimatförändringarna kan bli ett hot för framgångssagan Vietnam.

(Svd 6/12)

Pengarna från väst sägs i reportaget eventuellt kunna minska. Läsaren får kunskap om den situation landet står inför men det sätt att skildra ekonomi i reportaget kan ses som ett uttryck för ett omedvetet ekonomiskt synsätt när de humanitära svårigheter som skildras i landet kräver pengar. Journalisten tar ställning för en rådande diskurs och i den diskursen har ekonomiskt bistånd en begränsning som bestäms av politiker vilket kan hjälpa till att skapa en elitistisk syn på politiker (Lundqvist, 2001). Journalisten påpekar Vietnams ökade tillväxt i BNP under de senaste åren och andelen procentuell minskning av de människor som lever i extrem fattigdom. Detta sätt att med siffror och BNP beskriva ett lands utveckling säger väldigt lite om de faktiska förhållanden som verkligen finns därför kan man säga att detta sätt att uttrycka ett lands utveckling blir inom ramen för en ekonomisk diskurs.

Ett ord som används i exemplet är att Vietnams fattigdomsbekämpning beskrivs som en ”framgångssaga”. Den uträkning som gjorts på detta är på basis av människor som levit i extrem fattigdom därför kan detta ordval kritiseras att vara missvisande och istället ge förklaringar till varför länder som bl. a Sverige ska dra tillbaka sitt bidrag till dessa områden. Att artikeln informerar om de ekonomiska förutsättningar som finns för Vietnam ger läsaren förvisso nödvändig information om läget i landet men språket som används i artikeln låter det ekonomiska språket ta över tolkningsutrymme när etiska och humanitära frågor skildras (Lundqvist, 2001).

Skildringen av språk och begreppsvärld kan på så sätt bidra till att sprida vidare ett ekonomiskt synsätt som i grunden bygger på orättvisa. Därför blir journalistens ordval i artikeln en politisk handling (Fairclough, 1995). Det kapital man bidrar med till dessa länder har en given begränsning och detta sätt att beskriva en situation styr sedan de processer för tolkning som läsaren gör. Här följer nästa artikel -**Vietnam lockas av ny kärnkraft**. Svd 7/12

Exempel: 1

Till 2020 kommer Vietnam att producera ytterligare drygt 100 miljoner ton utsläpp. Precis som i många andra länder tillgodoses energibehovet till störst del av fossila bränslen: 80 procent. Och det är ett problem, anser regeringen, som nyligen har antagit ett nationellt program för klimatmål. En av lösningarna är kärnkraft.

(Svd 7/12)

Slutförvaringen av de radioaktiva avfallen (oanvänt uran, plutonium och curium) nämns inte i artikeln, liksom plutoniumets betydelse för ländernas utveckling av kärnvapen, där utvinningen av uran- 235 eller plutonium-239 får betydelse. Artikeln löser klimatproblemen i landet genom att se den ökade industriella tillväxten som ett led för välfärd med en tro på att tillväxten kan hjälpa dessa länder att sätta folk i arbete och därigenom säkra deras försörjning och på så sätt få igång landets ekonomi genom ökad konsumtion. Att man genom samarbete mot gemensamma mål på global nivå kan lösa dessa problem diskuteras inte i och därför tar artikeln ställning för en ekonomisk skildring av verkligheten där var och en ska klara sin överlevnad utan inblandning av andra nationella parter. De bilder som skildrar fattiga vietnamesiska arbetare kan göra artikel lätt att ta till sig för mottagaren. Bilder på fattiga arbetare kan fånga intresse då bildernas komposition med färg och form gör innehållet attraktivare och underlättar den kognitiva belastningen för läsaren, men man kan ställa sig kritisk till om denna framställning av fattigdom förstärker bilden av att det är med kärnkraftsanläggningar som man ska förändra denna situation.

Exempel 2:

Den vietnamesiska regeringens plan är att två kärnkraftverk, sammanlagt fyra reaktorer, ska vara klara till år 2020. Kostnaden beräknas till 60 miljarder kronor och ska finansieras till 75 procent med utländska lån.

(Svd 7/12)

Det är med kärnkraftverk, en teknik som är utvecklad av industriländerna som man ska nå välfärd i landet. Att lånen landet behöver ta till att bygga kärnkraftverken till största delen finansieras av industriländerna är säkert inget sammanträffande. Den el man producerar släpper inte ut växthusgaser som därför anses vara positivt i ett läge med hög kvantitativ tillväxt. Diskursen för artikeln hamnar inom ramen för marknadens och ekonomins lösningar där tillväxtökning blir en naturlig lösning för landets klimatproblem.

Att rika länder skulle hjälpa till med att överföra delar av den rikedom de innehar villkorslöst till dessa områden (på grund av ett utnyttjande av tillgångar i de fattiga länderna) diskuteras inte. Ekonomen Herman E Daly har beskrivit en ekonomisk modell som bygger på att istället för att inrikta sig på kvantitativ tillväxtsökning i BNP bör man från politiskt håll titta på en tillväxt som skulle beskrivas som kvalitativ genom att motivera beslut som långsiktigt kan stärka sociala band och minska miljöpåverkan. **-Prosperity without growth** är en nyligen uppmärksammas rapport av professor Tim Jackson. Rapporten betonar att den tillväxtsökning vi nu ser hos de olika länderna är helt ohållbar även på kort sikt och att man i väst förbrukar långt mycket mer än vad som är hållbart i längden. Docent Christer Sanne har läst rapporten och uttalat sig om den i flera medier.

Tillväxt innebär ju konventionellt ökad ”prosperity”, alltså närmast välstånd. Men Jackson och hans kolleger vidgar begreppet till vad jag vill kalla välfärd i det ordets grundläggande mening: att fara väl, att blomstra fysiskt, psykologiskt och socialt genom att delta i samhället och det sociala livet. Man lyfter fram människors förmågor som avgörande snarare än materiell konsumtion. Man visar också att materialistiska människor mår sämre än de som lever i samklang med sin omgivning. Liksom att vårt välbefinnande ökar om vi vet att andra också har det bra.

(Dn 14/10)

Konsumtionen i västvärlden kritiserar på många håll idag då flera gånger inte handlar om att skapa sig materiell trygghet som man inte haft utan ett oundvikligt mönster att följa för att kunna vara delaktig i det sociala livet och fylla upp en bristande känsla av identitet (Bauman, 2006). Fattiga länder som Filippinerna, Ghana och Colombia hamnar högt upp i rapporten i tillsammans med i-länder, i hur man uppfattar lycka och välbefinnande. Till detta kan tilläggas västvärldens arbetsplatsrelaterade problem, sjukskrivningar och den ökade användningen av lyckopiller (Dahlgren, 2009). Tillväxten har gett utdelning i fråga om ny teknik och materiellt välstånd men många sociala brister har det blundats för. Både rubrik och ingress och större delen av innehållet i artikeln för närstudien gör att tydligt klart att fokus läggs på Vietnams utveckling av kärnkraft. Det implicit rätta som beskrivs i artikeln är att ett lands utveckling sker med hög konsumtion och ökad industriell tillväxt.

Nästa närstudie är en artikel i DN 29/11 under rubriken **-Minst skyldig mest drabbad**. Artikeln är ett reportage som behandlar problemen med torkan i Tanzania. Vi ser en bild på tidningens framsida som visar en fattig afrikansk boskapsägare i Tanzania. På bilden står han i öken med ett lila tygstycke virat runt sig och vid sidan om honom ligger en mager ko som drabbats av torka. Bildtexten säger att inom ett år har 300 av boskapsägarens 500 djur dött. Artikeln förklarar de globala klimatförändringar som drabbat området.

Exempel 1:

Flera månaders svår torka i norra Tanzania har tagit mer än hälften av de drygt fem hundra kor som massajkvinnan Naisudaki Fikirias familj försörjt sig på. Runt familjens hyddor i byn Oltekai ligger minst ett trettiotal kadaver, och en stank av förruttelse hänger över bygden.

(Dn: 29/11)

De känslor av sympati som artikeln kan frammana blir snart förskjuten till politikens arena där en konsekvens skulle kunna bli att läsarna inte väljer att göra egna etiska ställningstaganden kring artikeln där reflexion kring livsstil och konsumtion ingår, utan att man istället överlåter man dessa problem till politiker att ta hand om. Att visa lösningar på problem kan också förstås som ett sätt att inte skuldbelägga mottagaren utan att visa på lösningar som finns med den politik som förs och därigenom motverka att cynism riktas mot politiker (Dahlgren, 2009).

Exempel 2:

I Tanzania och ytterligare ett trettiotal afrikanska länder är utsläppen mindre än ett halvt ton per capita, medan EU:s genomsnittliga utsläpp är strax över 8 ton och USA släpper ut cirka 24 ton växthusgaser per capita per år.

(Dn: 29/12)

Artiklar som visar på problemfyllda situationer i världens länder blir betydelsefulla på ett eller annat sätt och ger en möjlighet för läsaren att skaffa sig en inblick i den orättvisa som finns i världen. Dessa uttryck kan vara nödvändiga för att läsaren ska skaffa sig en bakgrundsbild vad klimathotet innebär och en förståelse till varför mötet hålls. Dessa representationer kan därför vara viktiga för att skapa politisk opinion i dessa frågor även fast man kan peka på detaljer i innehållet om grundläggande antaganden som allvarligt kan ifrågasättas. Reportaget fortsätter med att man diskuterar möjligheterna med FN:s klimatsatsning REDD.

Exempel 3:

Det finns många frågetecken kvar kring Redd, bland annat hur man ska värdera skogen och insatserna i utvecklingsländerna samt vilken roll marknaden ska spela i sammanhanget.– Redd måste vara till nytta för de lokala samhällena, för utan dem kommer det inte att fungera och utan deras delaktighet är systemet inte schyst. Vi försöker få södra halvklottets röst hörd, för hittills har klimatförhandlingarna dominerats av norr, säger Nike Doggart på TFCG.

(Dn: 29/11)

Artikeln ger en positiv syn på REDD projektet. REDD innebär att klimatdrabbade länder kan behålla skog som annars skulle bli avverkad genom att lokalbönderna får betalt för att ta hand om marken och därigenom också trygga inkomsterna till sina familjer. De personer som kommer till tals i artikeln ger en bred syn på de problem man handskas med i landet. Artikeln beskriver REDD med en generellt positiv på att den politik som förs kan komma att rädda lokalbefolkningen från fattigdom och kunna minska koldioxidutsläppen.

Men lösningarna på problemen skjuts till den politiska sfären. I negativ bemärkelse kan det bidra till att lyfta problemen bort från läsarnas privata sfär och det individuella ansvaret förs istället bort till att politiker ska fatta de nödvändiga beslut som behövs för att rädda situationen. Samtidigt som denna typ av reportage sätter press på beslutsfattarna innan mötet och kan därigenom indirekt förhindra att cynism riktas mot politikerna. Att från mediernas håll sätta press på makthavare kan vara i denna situation samtidigt vara positivt och stärkande för demokratin. Genom de framställningar reportaget framhäver påverkar det vårt sätt att uppfatta en specifik situation och vad som behöver göras i den och hur vi uppfattar vår egen roll samt politikernas (Strömbäck, 2000).

Den representativa demokratin är relativt tvingande i sin form. Medborgarna förlorar i stor utsträckning den individuella känslan av ansvar i politiska frågor till de politiskt valda representanterna. Medierna måste i sin gestaltning tydliggöra att det finns en viss grupp av demokratiskt valda personer som styr landet, och på så sätt skapas ett i viss mån fiktivt styre. Detta ömsesidiga beroende mellan medier och makthavare återskapas och på detta sätt ser till att legitimera det styre allmänheten företräds av (Gauntlett, 1999). Dessa styrande personer kan i mediernas gestaltning framstå som en politisk elit och skapandet av denna grupp i medier kan hindra allmänhetens motivation och delaktighet i politiska frågor (Lundqvist, 2001).

Till syvende och sist grundar sig monopoliseringen av en demokratisk konstituerad demokrati, politisk beslutanderätt på den motsägelsefulla bilden av en *demokratisk monarki*.

(Beck, 2000:317)

Nationella hinder framställs

När rapporteringen kring klimatmötet började ta fart dagarna innan mötesdelegaterna kommit på plats kunde man i medierna följa en debatt som på många sätt präglades av viss cynism till vad politikerna kunde åstadkomma. Många tidningar tar en politisk ställning.

Exempel 1:

Rubrik: Tyngsta spelarna har lagt sina bud.

Ingress: De viktigaste spelarna har visat korten. På måndag börjar FN:s klimatpoker.

(Sds 4/12)

Dessa linjer i rapporteringen följer en viss medielogik (Strömbäck, 2000) där man snabbt vill kunna skildra politikens brister och ömma punkter, denna rapportering får på vissa håll en bristande nyansering. En stor del av nyhetsbevakning vid denna tid innan mötet utgjordes av miljöminister Andreas Carlgrens synlighet i medierna.

Exempel 2:

Men det här kommer nu att leda till att huvudfrågan i slutspelet, det är om USA och Kina - världens två största utsläpsländer som tillsammans står för hälften av utsläppen, också kommer att åstadkomma tillräckligt höga bud för att vi ska klara att hålla jordens medel temperatur under två grader.

(SR: Ekot 7/12)

Det som kommer fram i dessa uttalanden var att frågan om klimatavtalet skulle lyckas till stor del handlade om EU skulle få med sig USA och Kina i avtalen. Vid flera tillfällen nämns att dessa två länder står för hälften av utsläppen. Mottagaren kan därför tolka utgången för avtalen i Köpenhamn helt är beroende av dessa parter. Lite längre fram i tiden när mötet satt igång fortsatte Carlgren i flera intervjuer att framhålla samma sak. EU skulle gå med på att göra utsläppssänkningar om USA och Kina följde med och därigenom skulle man skapa ett politiskt tryck på dessa länders representanter. Man kan i efterhand fråga sig om strategin i sig hade kunnat utformas annorlunda men det som blir intressant för denna analys är det flertal gånger Carlgren får utrymme att annonsera detta i medierna och då han med samma innehåll i flera medier gör detta uttalande förstår man att den representation detta uttalande fått är väldigt stort under denna tid.

Exempel 3:

USA tillsammans med Kina ska åta sig göra åtaganden, annars kommer vi inte klara klimatet och annars har vi inte täckt hälften av världens utsläpp som de två länderna står för.

(Svt: Aktuellt 17/12)

De flesta människor som i Sverige under denna tid lyssnade på radio, läste tidningar eller tittade på tv kunde ta del av dessa uttalanden från Carlgren. Dessa uttalanden kunde påverka att Carlgren inte i någon större utsträckning behövde gå in i detalj och förklara Sveriges eller EU:s enskilda roll under mötet. Allmänheten kan inte vara experter i alla typer av politiska frågor (Beck, 2000). Därför blir dessa uttalanden från miljöministern kanske det enda faktamässiga innehåll från konferensen som vissa människor får ta del i under denna tid.

Då själva uttalandet i sig går snabbt att formulera, pekar ut två tydliga aktörer och förskjuter ansvaret till dem, lämpar sig uttalandet bra för att kunna presenteras i medias gestaltning (Strömbeck, 2000). Då politikerna representerar samhällets styre blir behovet av att förhindra oro och komma med lösningar som är konkreta till medborgarna via media viktiga (Beck, 2000) därför blir grova kategoriseringar attraktiva i dessa sammanhang. Retoriken blir begränsad och det behöver inte göras några djupgående beskrivningar på vad som situationen kräver och vilka andra möjligheter som finns att arbeta efter. Dessa typer av lösningar ska i grunden ingjuta trygghet för hur systemet är uppbyggt men mediebilderna blir på detta sätt mer avgörande för politikerna än att diskutera de faktiska klimatproblemen.

Detta kan tolkas vara ett sätt för politikerna att behålla sin makt för att kunna bli omvalda (Beck, 2000) men journalister har i detta sammanhang en viktig betydelse då det utrymme som ges i medier ofta är begränsat och journalister ställer politiker mot väggen för att kunna svara på kort och koncist på komplicerade frågor som ofta skulle behöva utvecklas (Bourdieu, 1998). I det snabba nyhetsflöde som förekommer både i tidningar, radio och tv-nyheter får det därför en avgörande betydelse om det en politiker säger blir lätt att förstå och inte innehåller för komplicerade resonemang att ta till sig.

Därför får det genomslag Carlgren fick i medierna under denna tid en tydlig politisk innebörd när man analyserar hur man från de olika mediernas sida valt att rubriksätta nyheten på sin agenda och påverkat gestaltningen utan att något särskilt utrymme till fördjupning och nyansering av dessa uttalanden skett. Mediebilderna utgörs istället av någonting som man kan beskriva eller bestämma och då politikernas mål genom dessa uttalanden begränsas till att skapa trovärdighet i medierna flyttar man samtidigt ut sitt eget inflytande i dessa frågor.

Det blir inte EU:s politikers problem hur det går med klimatavtalet och skulle saken problematiseras ytterligare finns det en risk för att människor inte skulle förstå och då kan lätt politiken missuppfattas och det skulle kunna riktas cynism till politikerna. Då medier och politiker är beroende av varandra kritiserar man varandra sällan mer på en grundläggande nivå i samtal och intervjuer som görs mellan journalister och politiker i nyhetsmedier. (Gauntlett, 1999)

Ekonomiskt bistånd som övergripande lösning.

I Ekonomiekot problematiserar man och diskuterar ekonomibegreppet, denna debatt klargör ekonomins roll i miljösammanhanget och försöker förklara för lyssnaren de ekonomiska begrepp rapporteringen inte annars hinner med att beskriva.

Exempel 1:

Priset på koldioxid och fossila bränslen måste höjas kraftigt, på det sättet använder vi ett politiskt styrmedel för förändringar i konsumtionsmönster och livsstil för enskilda individer och för företag.

(SR: Ekonomiekot 5/12)

Dessa uttalanden främjar en syn på ekonomin som något gripbart och inte något som man i sammanhanget tar för givet. I programmet görs en problematisering av BNP som mätinstrument av länders välfärd och utveckling.

Exempel 2:

BNP är ett mycket dåligt mått på välstånd inte ens på materiellt välstånd och definitivt inget mått på uthållig produktion.

(SR: Ekonomiekot 5/12)

När man på detta sätt klargör vad man menar med måttet BNP skapar man möjlighet för lyssnaren att ta ställning och förstå en konkret problematik utan att omskrivningar görs. Den ekonomiska rapportering som sedan följer när mötet inletts blir till stor del präglad av att man belyser den konflikt som uppstått mellan G77 länderna och industriländerna. Då det politiska mötet i sig tillhandahåller ganska liten dramatisk spänning blir denna konflikt ett tillfälle för medierna att beskriva något som kan skildras med spänning och dramatik. Rivaliteten uppmärksammas och den historiska konflikten blir återigen uppmärksammas.

Rapporteringen beskriver relationerna mellan nord och syd som de fattiga mot de rika länderna och då mötets första ordförande Connie Hedegaard under denna period avgick gjorde detta att det formella politiska mötet kunde skildras med en dramatik som annars skulle vara svår att finna. För tidningarna, radio och tv blev dessa händelser till stora rubriker och mycket rapportering.

Exempel 3:

Rubrik: G77 kontrar med eget avtalsförslag

Ingress: G77-länderna, som de senaste dagarna högljutt kritiserat ett utkast till avtal som läckt ut från Danmark, kontrar med ett eget förslag till ett globalt klimatavtal.

(Dn: 10/12)

När FN arbetar efter en demokratisk riktlinje som omfattar vetorätt kan man tänka sig att 192 länder som aldrig tidigare försökt nå en uppgörelse i denna fråga kan ha svårt att uppnå konsensus. Det hade kanske varit mer onaturligt om alla länder hade varit överens på alla de punkter som avtalet omfattade. Den stora uppmärksamhet som denna konflikt fått kan man därför kritiseras då den inte stått i proportion till hur den demokratiska författningen är utformad. Rapporteringen fortsätter sedan med att skilda EU:s gemensamma bidrag till de fattiga länderna. Statsminister Fredrik Reinfeldt hörs ofta i medierna under denna tid.

Exempel 4:

EU gör upp om snabba klimatmiljarder. De höjda buden innebär att EU:s del av betalningen för de fattiga ländernas treåriga snabbstart i kampen mot klimathotet blir 7,2 miljarder euro, närmare 75 miljarder kronor.

(SR:Ekot 11/12)

Dessa siffrors egentliga innebörd och betydelse görs ingen noggrannare rapportering kring och någon större redogörelse för hur man ska använda dessa pengar görs inte i någon av de medietexter jag studerat. Något som däremot förekommer ofta är Statsminister Reinfeldts representation vid sidan om siffrorna på beloppen och EU:s beslutsfattande kring dessa belopp. Ett ord som förekommer ofta vid sidan om dessa belopp är termen ”snabbstartsbidrag”.

Ur det gestaltningsspektiv som tidigare beskrivits kan man dra tre huvudsakliga slutsatser. Det första är biståndets storlek i form av pengar styr de rubriceringar man skapar kring de fattiga länderna och inte insatserna som ska göras i sig. De rubriker dessa siffror får visar inte hur man tänker använda dessa pengar och hur det program man utvecklat för klimatåtgärder kommer att vara utformat. Allmänheten ges på detta sätt ingen närmre insyn i denna fråga om hur de länder som får bistånd kommer att bli hjälpta.

Det blir pengarna och summan på beloppen som får bestämma hur man ska lösa de klimatproblem som finns i dessa länder. Detta sätt att rubricera och skriva om belopp och ekonomiska bidrag kan kopplas till begreppet ekonomism (Lundqvist, 2000). Den stora representation av ekonomiska siffror som skildras får därför betydelse för hur det individuella ansvaret framställs som del i

klimatfrågan och denna ensidighet kan bidra till att personligt ansvar minskas i klimatfrågan då det är politikerna som på förhand bestämt beloppen på bistånden. Det är beloppet på de pengar man ska sända iväg till dessa länder som visar hur man skapar en rättvis politik.

Exempel 5:

Rubrik: Svenska miljarder till klimatåtgärder.

Ingress: Sverige bidrar med 8 miljarder kronor för att snabbstarta klimatåtgärder i fattiga länder. Samtidigt visar en ny undersökning att över 90 procent av svenskarna och 71 procent av amerikanerna vill betala för att förhindra en global uppvärmning.

(Svd 9/12)

Vi ser återigen en förskjutning, där den politiska makten skapar ett diskursivt fält där man kan ta besluten över allmänhetens huvuden (Beck, 2000). Denna förskjutning kan härledas till det vetenskapliga framsteget då politiker vidtar ständiga åtgärder på problem som uppkommer och den hjälpen består av teknik och ekonomiskt stöd. Genom denna skildring av klimatpengar i medierna blir den underförstådda meningen i diskursen att industriländernas strävan att hjälpa de fattiga länderna görs med pengar och då blir även ökad tillväxt den väg som är riktig att följa för dessa länder.

Exempel 6:

NA: 25 miljarder kronor per år, så mycket har EU-länderna enats om att ge till de fattiga länderna. För att de ska få fart på sitt klimatarbete. Men några löften om minskade utsläpp blev det inte idag.

(Rapport: 11/12)

En rapportering kring lösningen av klimatproblemen skulle kunna gestaltas på ett sätt där problemen man dras med i länderna skulle kunna hamna i centrum och de lösningar som man från båda sidor ser är viktiga att genomföra kommer fram i debatten och hur man tillsammans vill utforma dessa lösningar. På det sättet skulle fokus inte hamna på bidragen i sig och de siffror de representeras av utan mer av de konkreta handlingsplanerna.

När siffrorna får denna typ av publicitet utan att förklaringar görs och är sammankopplade med uttryck som ”snabbstartspengar” ”snabbstartsbidrag” eller ”klimatmiljarder” är det lätt att se hur det ekonomiska språket med snabba effektiva lösningar tillsammans med en ekonomisk underliggande ton av kortsiktighet får styra medierapporteringen och därmed tolkningsutrymmet. (Lundqvist, 2001). Den lösning som skapas i medierna får den betydelsen av att vara den enda lösningarna som kan ta form i människors tankar. Denna struktur begränsar människors sätt att se på hjälp och lösningar i de klimatdrabbade områdena och skulle i ett större perspektiv kunna urholka demokratin då allmänheten inte blir delaktig i de politiska frågorna.

5.4 Politikens gränser

I mötets slutfas kom mycket rapportering kring klimatmötet att handla om ett politiskt misslyckande och i intervjuer och artiklar kunde man höra en frustration över att politikerna i Köpenhamn inte hade kraft nog att ta fram ett starkare politiskt avtal.

Exempel 1:

Rubrik: Risk finns för klimatfiasko

Ingress: I elfte timmen kom klimatförhandlingarna i Köpenhamn igång, men risken för ett fiasko är långt ifrån över. Det avgörs i dag och till syvende och sist ligger utgången i händerna på USA och Kina.

(Svd 18/12)

När det gäller formen för hur besluten ska tas i samband med Köpenhamnsmötet kan man säga att de demokratiska processer som finns etablerade inte alltid är effektiva och kopplar man detta till den demokratisering som skett i många av de västerländska samhällena ser vi att strävan efter öppenhet och demokrati har även fört med sig att den politiska beslutsgången ibland blivit långsam då betoningen av demokratiska beslut görs av att man väger olika åsikter mot varandra och att genom ett deliberativt förhållningssätt försöka komma fram till gemensamma åsikter (Dahlgren, 2009)

Exempel 2:

Rubrik: Reinfeldt försökte ena USA och Kina

Ingress: Sent på torsdagskvällen kämpade Fredrik Reinfeldt för att övertyga två av världens mäktigaste ledare: Hillary Clinton och Wen Jiabao. USA måste minska sina utsläpp. Kina måste låta omvärlden granska landets klimatsatser. FN:s klimatmöte stod på gränsen till sammanbrott.

(Sds 17/12)

Då aktörers åsikter vägs mot varandra i medierna menar många forskare att intressen för vetenskap, teknik och ekonomi får större spridning i de rum de skapar. På detta sätt får den roll politikerna haft inom den representativa demokratin en förändrad roll (Beck, 2000). Där samhället tidigare skapat ett rum för centralt styre får istället inflytandet från nyhetsmedier den betydelsen att politikerna, istället för att vara beslutsfattare och fastställa de ramar man ska utgå från, själva blir ett slags marionetter för de intressen som för tillfället finns. Man vet att multinationella storföretag som energibolag har stort ansvar i klimatfrågorna men dessa aktörer hålls ofta helt utanför mediedebatten, detta måste ses som en allvarligt faktum då man från politiskt håll successivt flyttat över ansvaret i dessa frågor till många av dessa privata aktörer. I medierna som studerades under denna tid är det politikerna som ska komma med lösningarna samtidigt som de blir utmålade som oförmögna att genom den politiska processen att kunna fatta tillräckliga beslut. Aktörer från industrin blir på inget sätt ställda till svars i debatten i någon av de medietexter jag granskade.

Efter mötet i Köpenhamn ville man från olika journalistiska håll ställa frågan till statsminister Fredrik Reinfeldt om hur han tyckte mötet gått och hur han tyckte man hade lyckats i Köpenhamn.

Exempel 3:

De länder som samlas är långt ifrån alla demokratier, de har ingen hemmaopinion som sätter någon press på att de ska fatta några beslut. De som drev på bäst var de folkvalda demokratiska länder. Förhandlare sitter och hindrar beslut och de har alltid vetorätt, så ser vårt FN system ut. Ska detta fortsätta måste vi ha en möjlighet att driva på utan vetorätt.

(Svt:Agenda 20/12)

Med uttalandet vill Reinfeldt reda ut de svårigheter i beslutsgången som finns inom FN och de nationella och kulturella olikheter som gör att det formella arbetet blir långsamt och ineffektivt. Vid flera tillfällen förklaras detta uttalande med att såsom politiken idag är utformad kan man inte komma längre då man ska få 193 länder att komma överens om ett avtal. Därför blir även den frågan ställd om det system vi har nu överhuvudtaget är kapabelt och konstruerat för att kunna hantera dessa globala miljöproblem tillräckligt effektivt. Efter att mötet blev beskrivet i stora delar som ett nederlag kom denna fråga att debatteras i flera medier.

Exempel 4:

Vi måste fundera över ny förhandlingsordning. FN inrättades 1945 efter ett väldigt stort krig, och det var den dagens problem nu har helt andra problem, säger Anders Wjikman.

(SR:Studio ett 16/12)

Samtidigt som tillväxtländer utmålats som problematiska, så ser man utifrån ett historiskt perspektiv att synen på industrialisering och tillväxt kommer från västvärlden. Debatten präglas från politiskt håll under denna tid mycket av att så effektivt som möjligt kunna skylla ifrån sig om varför avtalet misslyckades. Medierna har en del i detta då man under denna tid valt framställa mötet som ett stort misslyckande.

Exempel 5:

Rubrik: Danmark ger upp om ett samlat klimatavtal.

Ingress: De danska värdarna klarar inte att lägga fram något avtalsförslag. Det bekräftar klimatmötets ordförande, Danmarks statsminister Lars Løkke Rasmussen.

(Dn 17/12)

Då subpolitiska intressen bidrar till att sprida ut politikens centrum kan man säga att politiker och andra beslutsfattare blir ställda att ta beslut om t.ex. minskade utsläpp när man vet att aktörer inom näringslivet inte kommer att stödja samma linje. Politikernas roll blir i många fall begränsad till att inte kunna införa regler och lagar kring områden som det inom olika subpolitiska centrum redan informellt tagits beslut om och där politiska styrmedel inte har något inflytande (Beck, 2000).

En fråga som inte framkommer alls i rapporteringen är storföretagens ansvar och etiska förhållningssätt i klimatfrågan. I medierna blir klimatfrågan enbart en sak för politiker att lösa när vi vet att mycket av det ansvar som finns kopplat till denna fråga avgörs av inställningen hos industrin och de större energibolagens aktörer. Då dessa aktörer sällan blir ställda till svars i debatten eller att man på annat sätt uppmärksammar deras del i klimatfrågan blir den bild medierna skildrar av politikerna i flera fall missvisande då dessa har svårt att ta ansvar för eller förhindra den utveckling som sker, samtidigt som rapporteringen som gjorts under mötet kan bidra till att cynism riktas mot politikens område när man får uppfattningen om att inga konkreta lösningar kan ta form på det politiska fältet.

Visserligen kan man säga nej till framsteg, *men det hindrar inte dess förlopp*. Framsteget är som en blankocheck som undertecknas *oberoende* av eventuellt stöd eller motstånd. I motsats till den demokratiskt legitimerade politikens känslighet för kritik, är den tekniskt-ekonomiska subpolitiken relativt *kritikimmun*. Den saknar planering, påverkas inte av beslut, och egentligen blir man inte medveten om dess förändring av samhället förrän man ställs inför fullbordat faktum.

(Beck, 2000:334)

Samtidigt som mycket av rapporteringen gjorts med en stark vilja från medierna att sätta press på politikerna och med en stark ambition att verka pådrivande och informerande på ett positivt sätt för allmänheten, har politiken som man skapar ett tryck mot, en kraftig begränsning som innebär att man inte kommer längre i processen än att man kan mötas och försöka bestämma en gemensam begränsning av utsläpp. Anledningen är uppenbart att den och tekniska och ekonomiska utvecklingen pressar fram åtaganden från politiker som inte kan ställas jämsides med klimatåtgärder. Krav på ökad tillväxt blir en motsägelsefull fråga för politikerna och här finns möjligtvis en gräns för vad politikerna, med den beslutsordning och det system vi har idag kan agera över och kontrollera. Många röster hördes om att arbetsordningen måste omformuleras så den kan fungera effektivare och kanske hamnar denna frågan högst upp på medieagendan vid nästa klimatkonferens?

6. Slutdiskussion

De slutsatser som kommit fram i denna studie visar att de finns en syn på ekonomisk tillväxt som nödvändig och som i rapporteringen kring klimathoten framställs som viktig för att nå positiv utveckling i ett land bland de medier som studerats under den bestämda tiden. I dessa medier finns en beskrivning av ekonomi och framsteg som något naturligt i samhällsutvecklingen. Vidare framställs USA:s och Kinas roll under klimatmötet som avgörande för om klimatavtalen skulle komma att uppnås eller inte. Samtliga av de undersökta medierna har skildrat klimatmötet genom en underliggande ekonomisk beskrivning av verkligheten och gestaltat snabba lösningar med siffror på miljardbelopp vid sidan av politiska representanter som lösningar på problemen i klimatdrabbade områden. Efter mötets avslutande rapporterar många av medierna om mötet som ett politiskt misslyckande och där formella politiska beslutsprocesser inte fungerat länderna emellan och att detta varit anledningen till att ett hållbart klimatavtal inte kunde uppnås i Köpenhamn. Det personliga ansvaret i klimatdebatten har fått stå vid sidan av det politiska ansvaret när klimatåtgärderna gestaltats. Storföretag inom energi och teknik har inte uppmärksammas eller ställts till svar för under tiden klimatmötet pågick. Intervjuer och fördjupning har i huvudsak varit inriktade på att ställa politikerna till svars.

Mediernas sätt popularisera innehållet innan mötet kan ses som positivt och intresseväckande för att skapa intresse hos människor och uppmuntra ett politiskt deltagande i klimatfrågan, men de resultat uppsatsen visar tyder därför på betydelsen av att kritiskt granska mediernas framställning av politiska möten då mottagaren får en verklighet gestaltad som bygger på tilltro eller cynism till formella politiska processer med en ekonomisk beskrivning av verkligheten.

Genom kritisk diskursanalys kommer detaljerna i rapporteringen fram i dagsljuset och man kan tydligt se vad det är för något man producerar och återskapar i medierna. Det sätt som ekonomibegreppet får ta plats tillsammans med kvantitativ tillväxtökning i BNP, gör att man måste ställa sig frågan vad är målet var man ville uppnå? De förändringar man vill åstadkomma kanske inte kommer över en natt som mycket av medieframställningen ville skildra att klimatmötet i Köpenhamn kunde göra.

I en framtid skulle man kanske kunna se att radikala omvärderingar görs i världen om vad som ska betraktas som mänsklig utveckling, harmoni och välfärd. Man kan ställa sig frågan hur utvecklingen på den politiska arenan kommer att se ut då fler globala hot kan komma att närma sig framöver? Man kan se att den tilltagande rapporteringen om katastrofer världen över skapar ett medialt tryck på makthavarna att fatta beslut som inte alltid utgår från en ekonomisk diskurs. Med den globaliserade världen följer att människors information och kunskap i internationella frågor görs större och därmed skapas fler problem för människor att ta ställning till samtidigt som lösningarna på dessa problem också blir fler i sammanhanget.

Medierna som studerats har definitivt valt att uppmärksamma klimatmötet. Det är däremot svårt att svara på vad uppmärksamheten bidragit till när representationen av statsminister Fredrik Reinfelds och miljöminister Andreas Carlgrens uttalanden varit i de mest representerade under denna tid och utgör den ram för politisk och ekonomisk tolkning som mottagarna delvis kan bli begränsad till. Att se de underliggande diskursiva uttrycken i medierapporteringen som denna uppsats gör anspråk på kan utgöra en del i att öka förståelsen i framtiden och varför vissa ekonomiska värderingar på ett så påfallande sätt blivit gällande i vår tid.

Flera forskare hävdar att politiskt engagemang inte uppmuntras tillräckligt mycket i den offentliga debatten (Dahlgren, 2009). För att åstadkomma förändringar inom dessa områden och kunna skaffa nya rum för opinionsbildning står politikerna och medierna just nu inför stora utmaningar. Denna utveckling kan vara starkt beroende av hur politiker, massmedier och allmänhet använder sig av medier. Politik och demokrati bygger i sin grund på att människor känner passion för politiska frågor (Dahlgren, 2009). Mediernas framställning och gestaltning av problem spelar en viktig roll för hur denna passion väcks och hur den kan förmedlas mellan människor för att uppnå politiska förändringar. Under klimatmötet i Köpenhamn har flera medier som denna uppsats syftat till att studerat tagit ett första steg i riktning mot att nå människors känslor för ett politiskt engagemang. På det sättet kan man uppfatta mediernas rapportering från klimatmötet i Köpenhamn som någonting oerhört positivt och som i ett perspektiv inleder en ny era för hur man i framtiden inom den mediala verkligheten kan hantera gränsöverskridande politiska frågor på ett sätt som uppmuntrar allmänhetens intresse och vilja att delta i politiska frågor i samband med globala problem. Att medierna förstår sin egen betydelse kan påverka medborgarna till att känna att man agerar betydelsefullt i dessa politiska frågor.

7. Referensförteckning

- Bauman, Zygmunt (2006) *Consuming life*, Cambridge: Polity Press.
- Beck, Ulrich (2000). *Risksamhället: På väg mot en annan modernitet*. Göteborg: Daidalos.
- Bourdieu, Pierre.(1998) *Om televisionen*, Stockholm. Brutus Östlings Förlag.
- Dahlgren, Peter (2009).*Media and political engagement*; Cambridge: Cambridge Univ. Press.
- Fairclough, Norman. (1995) *Media discourse*: Edward Arnold
- Fairclough, Norman. (1995) *Critical discourse analysis : the critical study of language*, London : Longman.
- Fay, Brian. (1996). *Contemporary philosophy of social science : a multicultural approach*. Cambridge Mass : Blackwell,
- Gauntlett, David. (1996) *Media gender, gender and identity: an introduction*; London : Routledge
- Gripsrud, Jostein (2002) *Mediekultur, mediasamhälle*. andra upplagan. Daidalos AB. Göteborg
- Hadenius, Stig & Weibull, Lennart.(2003), *Massmedier,-Press, Radio och Tv i Förvandling*, Stockholm:Bonnier
- Hall, Stuart (ed.)(1997) *Representation, Cultural representations and Signifying Practices*.
- Iyengar, Shanto.(1991), *Is anyone responsible? How Television Frames Political Issues*, Chicago: University of Chicago Press.
- Lundqvist, Lennart. (2001). *Medborgardemokratin och eliterna*. Lund: Studentlitteratur
- Strömbäck, Jesper. (2000) *Makt och medier*. Lund: Studentlitteratur
- Winther- Jørgensen, Marianne och Phillips, Louise. (2002). *Diskursanalys: som teori och metod*. Studentlitteratur. Lund.
- Østbye, H, Knapskog, K, Helland, K, & Larsen, L O. (2004) *Metodbok för medievetenskap*. Malmö. Liber.

Webbdokument

Källa:http://www.tidningeniskolan.se/iskolan/images/stories/Dokument/Statistik/Svensk_Dagspress_2009.pdf

http://www.svd.se/opinion/ledarsidan/nedrakning-infor-kopenhamn_3864381.svd

<http://www.dn.se/nyheter/klimatmotet/klimatmotet-i-kopehamn-snabbguide-stridsfragorna-1.1005413>

<http://playrapport.se/#/video/1807712>

<http://sverigesradio.se/webbradio/webbradio.asp?>

[type=db&Id=2081338&BroadcastDate=&IsBlock=](http://sverigesradio.se/webbradio/webbradio.asp?type=db&Id=2081338&BroadcastDate=&IsBlock=)

http://www.svd.se/nyheter/inrikes/klimatmotet-deras-vardag_3896125.svd

http://www.svd.se/nyheter/utrikes/vietnam-lockas-av-ny-karnkraft_3899323.svd

<http://www.dn.se/kultur-noje/essa/vi-kan-leva-utan-tillvaxt-1.973450>

<http://www.dn.se/nyheter/klimatmotet/minst-skyldig-mest-drabbad-1.1008969>

<http://www.sydsvenskan.se/varlden/article583589/Tyngsta-spelarna-har-lagt-sina-bud.html>

<http://sverigesradio.se/webbradio/webbradio.asp?>

[type=db&Id=2091437&BroadcastDate=&IsBlock=](http://sverigesradio.se/webbradio/webbradio.asp?type=db&Id=2091437&BroadcastDate=&IsBlock=)

http://svtplay.se/v/1818890/rapport/andreas_carlgren__usa_och_kina_maste_ta_ansvar

http://static.sr.se/laddahem/podradio/SR_ekonomiekot_lordag_091205120055.mp3

<http://www.dn.se/nyheter/klimatmotet/g77-kontrar-med-eget-avtalsforslag-1.1011137>

<http://sverigesradio.se/webbradio/webbradio.asp?>

[type=db&Id=2100658&BroadcastDate=&IsBlock=](http://sverigesradio.se/webbradio/webbradio.asp?type=db&Id=2100658&BroadcastDate=&IsBlock=)

http://www.svd.se/nyheter/inrikes/svenska-miljarder-till-klimatgarder_3916621.svd

http://svtplay.se/v/1811195/rapport/25_miljarder_per_ar_i_klimatstod

http://www.svd.se/nyheter/inrikes/risk-finns-for-klimatfiasko_3958393.svd

<http://www.sydsvenskan.se/danmark/article605431/Reinfeldt-forsokte-ena-USA-och-Kina.html>

http://svtplay.se/v/1822010/rapport/_det_ar_sa_har_var_varld_ser_ut_

<http://sverigesradio.se/webbradio/webbradio.asp?>

[type=db&Id=2108978&BroadcastDate=&IsBlock=](http://sverigesradio.se/webbradio/webbradio.asp?type=db&Id=2108978&BroadcastDate=&IsBlock=)

<http://www.dn.se/nyheter/klimatmotet/danmark-ger-upp-ett-klimatavtal-i-kopenhamn-1.1015403>